

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพภายนอกในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพภายนอกในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวน 200 คน และผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวน 50 คน รวม 250 คน คัดเลือกโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean หรือ $\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ร้อยละ 20.00 (50 คน) และเป็นครูผู้สอน ร้อยละ 80.00 (200 คน) เป็นเพศหญิง จำนวน 154 คน (ร้อยละ 61.60) และเป็นเพศชาย จำนวน 96 คน (ร้อยละ 38.40) มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 203 คน (ร้อยละ 81.20) รองลงมา มีวุฒิทางการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 37 คน (ร้อยละ 14.80) และมีวุฒิทางการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 10 คน (ร้อยละ 4.00) มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี มากที่สุด จำนวน 69 คน (ร้อยละ 27.60) รองลงมามีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 68 คน (ร้อยละ 27.20) และมีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 41 คน (ร้อยละ 16.40) และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาด

ของนักเรียนต่ำกว่า 100 คน มากที่สุด จำนวน 80 คน (ร้อยละ 32.00) รองลงมาอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดของนักเรียน 101 – 200 คน และอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดของนักเรียน 301 คนขึ้นไป จำนวน 65 คน (ร้อยละ 26.00) เท่ากัน และอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดของนักเรียน 201 – 300 คน จำนวน 40 คน (ร้อยละ 16.00)

2. ความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพภายนอกในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามาตรฐานที่ 1, 9 - 10, 12 - 14, 18, 20, 25, 27, 24, ด้านวิธีการประเมิน และด้านผู้ประเมิน อยู่ในระดับเหมาะสมมาก และมาตรฐานที่ 4 - 6 อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

ส่วนผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่ามาตรฐานที่ 6, 9 - 10, 12 - 14, 18, 20, 25, 22, 24 และด้านผู้ประเมิน อยู่ในระดับเหมาะสมมาก และมาตรฐานที่ 1, 4, 5 และด้านวิธีการประเมิน อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพภายนอกในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพภายนอกในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ด้านที่ 1 องค์ประกอบและตัวชี้วัด มาตรฐานที่ 1, 6 และ 24 มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมาตรฐานที่ 4, 5, 9, 10, 12, 13, 14, 18, 20, 22 และ 25 มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านที่ 2 วิธีการประเมิน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านที่ 3 ผู้ประเมิน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพภายนอกในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ปัญหาของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพภายนอกในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีดังนี้ ขาดงบประมาณในการจัดการศึกษา ขาดบุคลากรในการจัดการศึกษา ครูผู้สอนมีภาระงานมาก ขาดการประเมินตามสภาพจริง ขาดสื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์การศึกษา มาตรฐานการประเมินของแต่ละบริษัทแตกต่างกัน ไม่มีความเข้าใจใน

ระบบประกันคุณภาพ ผู้ประเมินควรมีความรู้พื้นฐานของโรงเรียนและกระบวนการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน และประเมินไม่ตรงประเด็น

ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพภายนอกในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีดังนี้ ควรจัดงบประมาณในการจัดการศึกษาให้เพียงพอ ควรจัดบุคลากรให้เพียงพอ ควรประเมินตามสภาพจริง และมาตรฐานการประเมินควรเป็นมาตรฐานเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพภายนอกในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพภายนอกในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ด้านองค์ประกอบและตัวชี้วัด มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1, 9, 10 และ 12 ภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก คือ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ , มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ , มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี และมาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา อาจเนื่องจากตรงกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่เน้นคุณลักษณะดังกล่าวนี้ ประกอบกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เป็นเป้าหมาย และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สถานศึกษาทุกแห่งจึงต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัด ส่งผลให้เกิดคุณลักษณะพื้นฐานเหล่านี้ที่ติดตามไปด้วย ส่วนมาตรฐานที่ 4, 5 และ 6 ภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง คือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ , มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากคุณลักษณะดังกล่าวเป็นคุณลักษณะที่ค่อนข้างฝึกฝนยาก และต้องใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ เป็นรูปธรรม ซึ่งครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะที่ดี คุณลักษณะนี้จึงยังต้องได้รับการพัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานด้านผู้บริหาร มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริการงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา , มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา , มาตรฐานที่ 18

สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ , มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ และมาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่นมีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก เนื่องจากสถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องบริหารจัดการตามโครงสร้างและจัดการระบบบริหารตามแนวปฏิรูปการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่กระทรวงศึกษาธิการเน้นให้เกิดการปฏิบัติอย่างจริงจัง มีกระบวนการเร่งรัด ตรวจสอบ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับภาพรวมและระดับสถานศึกษา ในส่วนของหลักสูตรสถานศึกษา (หลักสูตรท้องถิ่น) ก็เช่นเดียวกัน ที่ทางหน่วยเหนือเร่งรัดให้ทุกสถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษา (หลักสูตรท้องถิ่น) เป็นของตัวเองทุกสถานศึกษา และเริ่มบริหารจัดการหลักสูตรไปแล้วเป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้กระบวนการตรวจสอบ ประเมินผู้บริหาร เพื่อการเลื่อนวิทยฐานะ หรือการเข้าสู่ตำแหน่งบริหาร ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการตรวจสอบและประเมินดังกล่าว

มาตรฐานด้านครู มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ ภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ซึ่งจากผลการวิจัยทำให้ได้ข้อสรุปว่าการประเมินผลตามสภาพจริงนี้ น่าจะได้นำมาใช้ให้เกิดผลโดยส่งเสริมให้ครูได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือของการตรวจสอบ ประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามแนวคิด หลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษาที่จะต้องใช้กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย โดยเฉพาะจากสภาพจริงในแหล่งปฏิบัติ ไม่ได้ศึกษาเฉพาะเอกสารเท่านั้น

การศึกษาความพึงเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพภายนอกในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ด้านวิธีการประเมิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ซึ่งได้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าวิธีการประเมินช่วยสะท้อนให้เห็นจุดเด่น จุดอ่อนของสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมามีความคิดเห็นว่าวิธีการประเมินช่วยให้มีข้อมูลที่จะช่วยตัดสินใจในการวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด และวิธีการประเมินช่วยเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด และวิธีการประเมินยังช่วยส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพและประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ดังที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2545) กล่าวว่าไว้ว่าวิธีการประเมินควรเป็นการประเมินตามสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษาและยืนยันสภาพจริงเพื่อการพัฒนา ไม่มีการตัดสินได้หรือตก สถานศึกษา

ดำเนินงานบริหารการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อคุณภาพของผู้เรียนตามปกติ โดยไม่ต้องเตรียมเอกสาร/เพิ่มเอกสาร ในแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ เพื่อการประเมินภายนอก โดยเฉพาะ

การศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพภายนอกในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ด้านผู้ประเมิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าผู้ประเมินเป็นผู้มีกัลยาณมิตรที่ดีกับบุคลากรของสถานศึกษาและชุมชน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา มีความคิดเห็นว่าผู้ประเมินเปิดโอกาสให้บุคลากรซักท้วงหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติมตามความเหมาะสม และผู้ประเมินยังให้ข้อมูลที่สะท้อนจุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษาให้ตรงกับสภาพจริง และผู้ประเมินให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา ตามที่จับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะมาส หวังช่วยกลาง (2547) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของผู้ประเมินภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าผู้ประเมินภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ คือ มีความรู้ความเข้าใจในการประเมิน มีความสามารถในการสื่อสารและการทำงานอย่างมีส่วนร่วม มีจรรยาบรรณของผู้ประเมินภายนอก เป็นนักประชาธิปไตย มีความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา และมีความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้มาตรฐานนั้นทุกฝ่ายควรเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ โดยเฉพาะในด้านการจัดงบประมาณและบุคลากรให้เพียงพอ

1.2 แะด้านการประกันคุณภาพการศึกษานั้นควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง และมาตรฐานการประเมินควรเป็นมาตรฐานเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพภายนอกในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนของเขตอื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนต่อไป